

Cal Tatxero

Vilada

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Sector Nord-Est. Al peu de la riera de Castell de l'Areny
Emplaçament Al peu de la riera de Vilada, a 250 m. de la carretera a Castell de l'Areny.

Coordenades:

Latitud: 42.14004
Longitud: 1.93938
UTM Est (X): 412354
UTM Nord (Y): 4665869

Classificació

Número de fitxa 08299 - 59
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Popular
Segle XIX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: L'entorn està descuidat.
Protecció Inexistent
Número inventari IPA: 3738
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 08300A001000360000ST
Autoria de la fitxa Martí Picas. INSITU SL
Data de registre de la fitxa: dl., 03/12/2018 - 01:00

Descripció

L'edifici de cal Tatxero està emplaçat en un meandre obert de la riera de Vilada, a mig quilòmetre d'arribar a les cases de la ribera de Vilada. Es tracta d'una antiga fàbrica conformada per un sol edifici rectangular, de tres plantes i coberta de teula a doble vessant. A l'edifici original s'hi va afegir als anys 60 un conjunt d'ampliacions per donar ús a la nova funcionalitat de l'edifici com a casa de colònies. Així doncs, a la part nord-oest hi trobem una ampliació adaptada al terreny de dues plantes destinada a la sala-menjador, i serveis de la casa (cuina, magatzem, etc.) sense interès arquitectònic. A la part de llevant, hi ha un segon adossat destinat també a serveis i dutxes.

Pel que fa a l'edifici principal està bastit amb els materials constructius habituals, pedra sense desbastar, grans cantoneres i maó. No s'observa als murs modificacions de les línies originals de l'edifici. A la planta baixa trobem la porta principal encarada a ponent. La porta està feta amb un arc rebaixat de maó i grans brancals de pedra desbastats. Aquesta façana es complementa amb una finestra de petites dimensions per planta i llinda simple de pedra. Les tres finestres inferiors disposen d'una reixa sense interès. La façana principal, a migjorn, mostra una distribució regular de les obertures, definint tres eixos verticals amb tres obertures per planta. Les 9 finestres (iguals) tenen un arc rebaixat de descàrrega fet de maons i disposats en plec de llibre. Adossat a la façana hi ha una gran escala d'obra que porta al primer pis de l'edifici i que ara és l'entrada principal. A l'interior no queda restes de cap element original de la fàbrica.

L'entorn de la casa està adaptat al terreny natural, i a la llera del riu. Actualment hi ha una passarel·la de metall per travessar el riu.

Observacions:

A 20 m de la casa, riera amunt, s'observa un petit salt d'aigua fruit d'un intent de fer una bassa que va quedar cobert de grava i pedra del riu. L'edifici ha estat molt modificat i ha perdut molts dels seus elements originals, especialment els referents a les canalitzacions d'aigües.

Història

Cal Tatxero rep el nom de l'activitat industrial última, una fàbrica de tatxes per sabates. Sembla que inicialment havia estat un antic molí fariner o bataner (segons les fonts consultades) conegut amb el nom de can Pastell, però no en queden evidències. Per les característiques industrials de l'edifici principal, hauria estat bastit a mitjans del s. XIX, però sembla que el molí hauria estat documentat amb anterioritat, ja al segle XVIII. Posteriorment, als anys 70 del s. XX es féu el conjunt d'ampliacions destinades al nou ús com a casa de colònies, que encara és vigent. Mateix moment en què es construí la passarel·la sobre el riu.

Segons l'Inventari de Patrimoni Arquitectònic de la Generalitat el molí fariner fou bastit a finals del segle XVII o començaments del XVIII. A mitjans del s. XIX es coneixia amb el nom de la fàbrica.

Per altra banda, Soca i Rumbo, en la memòria de 2002 descriuen que es tractava d'un casal moliner.

L'edifici no l'han trobat citat a la documentació fins a la segona meitat del segle XVIII; aleshores apareix sota la denominació de Molí de can Pastell. Aquesta denominació deixa palesa la dependència que el molí tenia respecte del mas Can Pastell, ubicat a l'esplanada de la Serradora, a uns centenars de metres. Sembla que el mas can Pastell ja estava mig derruït al segle XVIII, però en tenim molt poques notícies i tot fa pensar que era un mas poc important. El Molí de can Pastell no era un molí fariner, sinó un molí bataner, que molt possiblement treballava pels paraires de Vilada. Més tard, deixà de treballar com a batan i hom hi començà a fabricar tatxes (claus curts de gran cabota, que s'utilitzaven sobretot per ferrar bèsties de bast) amb metall prèviament fos. Heus aquí la denominació popular de Cal Tatxero. La fabricació de tatxes es devia iniciar a mitjan segle XIX i es perllongà fins als primers anys del segle XX. Després la casa passà a utilitzar-se només com a habitatge. Cap a 1976, s'adaptà com a casa de colònies, activitat que actualment

encara s'hi porta a terme. Cal Tatxero és un indret emblemàtic i conegut a Vilada pels gorgs que forma la riera prop de la casa. Els gorgs i basses són molt concorreguts a l'estiu per gent de Vilada i també de fora.

Bibliografia

SOCA I. i RUMBO A. Memòria del Mapa de Patrimoni Cultural de Vilada. Diputació de Barcelona. 2002
VVAA. Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Barcelona. 1983.

